

Printre stâncile de la Furceni

„Soarele-i mai palid,
Ziua e mai mică.
Nu mai cântă-n ceruri
Vesel rândunica.
Răutu-și cotește
Pe sub stâncă valul...
Dragă-mi este vatra,
Scump îmi este neamul.”

(Mihai Cucu, furcanean)

Răutul în apropiere de Furceni

Când ajungi în inima Orheiului Vechi, îți scoți sufletul din lesă și îl lași să zburde. E imposibil să-l oprești până când nu vizitează și alte locuri frumoase din perimetrul rezervației cultural-naturale cu același nume. Cel puțin așa pățesc eu de fiecare dată când iau drumul acestui canion al Răutului: vreau și colo, și dincolo, mi se pare că simultan în zeci de locuri se întâmplă lucruri interesante și eu trebuie să ajung neapărat să văd despre ce e vorba.

Silvia URSUL

Numai că în această nebulie meandroasă a stâncilor rareori se întâmplă ceva ieșit din comun. Canionul stă țeapăn, Răutul susură, de undeva din înalțuri se aude câte o pasăre de pradă, dinspre localități răzbat un fierestrău electric. În rest, e liniște și pace, calm și nemișcare, iar eu înțeleg că tocmai asta căutam aici: un loc în care să-mi țin urechile de singurătate și inima să mi se bucure de frumusețe. Așa am găsit drumul spre Furceni, un alt sat din raionul Orhei și din rezervația cultural-naturală Orheiul Vechi. Puțini știu că această așezare e una de referință în cadrul rezervației: majoritatea turiștilor se îngheșuie la Butuceni, ferm convinși că Orheiul Vechi nu mai are cu ce să-i surprindă. Aici e locul perfect în caz că vrei să te bucuri de Natură de unul singur fără să dai peste turiști, pentru că nu vine mai nici unul. Cu toate astea, stâncile calcaroase de pe Răut sunt la fel de spectaculoase și aici, iar căsuțele cu stâlpi din piatră cioplită îți fac ochi dulci și te îndeamnă să rătăcești pe ulicioarele întortocheate.

Primul lucru care mi-a atras

atenția în acest sat a fost cimitirul situat chiar în curtea bisericii din centrul satului – o rămășiță a trecutului ce ne arată care era tehnica de organizare a spațiului rural medieval. Astăzi nu se prea respectă aceste orânduiri, dar îmi place să observ cum predecesorii noștri își așezau morții în mijlocul lor și în jurul simbolului care îi unea în viață și în moarte: biserica. Am mai văzut acest tipar în câteva localități din Republica Moldova, și toate vorbesc cu mândrie că sunt sate vechi, înfipte în pământ din vremuri apuse și că au fost martore la multe capricii ale timpului.

De altfel, satul Furceni a fost atestat documentar în 1626. Aceste cifre nu înseamnă mai nimic pentru cei care știu că aici istoria

merge mai departe în trecut. Din antichitate s-au perindat multe vetre, dintre care unele n-au mai rezistat tăvălugului istoriei. În prezent știm de o cetățuie amplasată la nord-est de Furceni, pe un cap de deal împădurit de pe malul stâng al Răutului. Este vorba de așezarea fortificată Furceni-Selitra, datînd din secolele IV-III î.Hr. Istoria mai vorbește de încă una: o cetate de lemn și pământ numită Furceni-Cot, situată la un kilometru și jumătate de sat, pe malul drept al Răutului. Este interesant faptul că vatra veche a satului se afla și ea peste Răut, în direcția nord-est față de cea actuală. Situată probabil la poalele stâncilor și des inundată de Răutul care pe atunci nu era încorsetat de atâtea baraje (nici pomeneală de centrale hidroenergetice), vatra, cunoscută ca „sub Holm”, n-a avut șanse să prindă rădăcini, așa că s-a mutat pe un loc potrivit.

Chiar dacă nu stai bine cu geografia sau cu orientarea în spațiu, la Furceni n-ai nevoie de hartă și nici de ghid, pentru că vezi împre-

jurimile ca în palmă. De pe dealul situat chiar la intrarea în sat se vede foarte bine un șirag răsfrat alcătuit din localitățile Lazo, Piatra și Jeloboc. Spre stînga se întinde orașul Orhei, iar în dreapta, peste șirurile de roci care însoțesc albia Răutului, stau cuibărite satele Trebujeni și Butuceni. Totul în jur e piatră și apă, două elemente ce se însoțesc cale de zeci de kilometri și acceptă din când în când între ele un pod de legătură pentru cei care au treabă prin zonă. Pe toată lungimea lui, acest canion este brăzdat de patrule pe post de intrare în stîncă: de aici se tăia și se scotea piatră, iar oamenii din partea locului, meșteri la cioplit, dădeau viață și formă blocurilor reci de piatră. Aici, în ținutul Orheiului, așezat comod între Răut și Nistru, taina cioplitului în piatră s-a transmis de la o generație la alta ca un fel de moștenire de familie. Aproape fiecare gospodar se mândrește cu coloane de piatră care îi sprijină porțile, iar unii mai creativi și-au permis să cioplească în piatră dură tot felul de simboluri, decoruri și chiar povești care poate vor dăinui peste veacuri.

În partea aceasta a țării stîncile se întrec una pe alta în măreție și splendoare. Vă invit să explorați satul Furceni și împrejurimile, să vă întovărășiți cu Răutul prin fâșiile de ploi foșnitori, să admirați soarele care se ascunde devreme după roci și lasă loc tărâmului umbrelor. Zona e frumoasă vara și spectaculoasă iarna. E primitoare în orice zi, cu simpla condiție să admirăm ce vedem, să nu lăsăm gunoaie, să luăm cu noi doar amintiri frumoase.

Alăcu Reniță cu elevi de la Furceni, după o lecție de educație ecologică

Peisajele Răutului

Invitație la lectură

Bunele maniere sau Cartea Virtuților

„O carte bună poate deveni cel mai fidel ghid în viață. O carte, premieră în materie, adevărat izvor privind „Bunele maniere sau Cartea Virtuților” pentru copii, adolescenți, părinți și profesori, nu poate decât fi binevenită în Republica Moldova și în tot spațiul românesc”. Astfel începe Prefața scrisă de Iurie Colesnic, Maestru al Literaturii, la cartea semnată de Oreste Tăriță, șeful Catedrei de Științe Politice și Relații Internaționale a Academiei de Administrare Publică. Autorul are o experiență vastă în domeniu - a fost prim secretar la Ministerul Afacerilor Externe, șef-adjunct al Secției Relații Externe și șef al Serviciului Protocol de Stat al Parlamentului Republicii Moldova.

Ediția reprezintă un ghid de comportament civilizat și se recomandă, în mod firesc, drept o lucrare de referință pentru persoane din orice sferă de activitate umană și toți cei îndrăgostiți de lumea fascinantă a bunelor maniere și de frumoasele valori comportamentale. În Prefață aflăm că cititorii sunt purtați prin lumea frumoaselor tradiții și obiceiuri antice, medievale, moderne și contemporane. „Bunele maniere sau Cartea Virtuților” este recomandată pentru toate instituțiile de învățământ modern, pentru toate persoanele și familiile care se respectă, fiind încărcată cu răspunsuri calificate la întrebări și preocupări din cele mai diverse - armonie, politete, forme de salut, arta conversației, folosirea telefonului și scrierea mesajelor, stiluri de servire a bucatelor, diferențele culturale, comportamentul în locurile publice, bunele maniere în lăcașul sfânt, aniversarea majoratului, virtutea tinerilor, cadourile, limbajul florilor și al culorilor etc. Ediția conține și impresionante povești ale lui Ptah Hotep scrise în Egiptul Antic între anii 2500- 2400 înainte de Hristos, precum și cele care au văzut lumina zilei în perioada creștină.

Cei interesați pot procura cartea din librăriile din Chișinău („Făt-Frumos”, „Eminescu”, „Libris”, „Pace” etc.), sau pot contacta direct autorul (Oreste Tăriță – 069810276).